

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Dialectica

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

instruere monumenta, quam facere artificem. Vnum & experientiam dominari in artibus, neque esse vllam disciplinam, in quam non peccando discatur. Nam vbi quid perperam administratum esset improperè, vtatur quod fecerit, illuminatque rectam viam docentis magisterium.

Exercitatio est assiduus vsus consuetudoque rei alicuius tractandæ. Cic. lib. 1. de Oratore. Exercitatio quedam suscipienda. Est autem magni laboris quem plerique fugimus, caput, quamplurimum scribere: Stylus optimus & præsantissimus dicendi effector ac magister, &c. Neque iniuria: nam si subitam & fortuitam orationem commentatio & cogitatio facile vincit, hanc ipsam profecto assidua ac diligens scriptura superabit.

Dialectica est via atque ratio, qua & de omni questione proposta, probabili argumentatione possumus differere: & nihil repugnans, si quid in disputationibus defendamus, asserimus. lib. 1. Top. cap. 1.

Cum ratio Dialectica quædam sit indagatrix, ad omnia omnium rerum quæ via & ratione progrediuntur, principia viam aperit: Sed hæc tum demum perfecta in nobis erit ratio, cum id accidet nobis, quod ijs, qui arte rhetorica, medicina, æterisque facultatibus sunt præditi, id est, cum ex ijs, quæ commodè ad rem propositam adhiberi possunt, efficiemus, quæ volumus. lib. 1. Top. c. 2.

Dialectica percontatrix est, & totam vim habet ab interrogatio- ne. lib. 1. de Reprehens. Sophist. c. 11.

Ego ita sentio ad hanc artem quam hoc loco docere institui, satis esse eundem quandam ac simplicem rerum singularum habere cogitationem. lib. 1. Top. c. 1.

Perpicuum est Dialectici esse notatos habere omnes locos, vnde reprehensiones ex communibus constantes ducuntur cuiuscunque generis illæ sint, hoc est, siue veræ, siue in speciem tantum reprehensiones sint. Itemque siue Dialecticæ tantum esse videantur: aut verò ex eo rationum genere, quæ examinandæ & excutiendæ alterius eruditionem adhibentur. lib. 1. de Reprehens. Sophist. cap. 8.

Dialectica cum omnibus scientiis communicat, & si qua est alia scientia generalis, quæ communia proloquia demonstrare contendat. lib. 1. Demonstr. c. 8. T. 27.

Aliarum artium nulla de contrariis ratiocinatur: sed Dialectica & Rhetorica id solum faciunt. libro 1. Rhetoricarum ad Theodectem. cap. 1.

Dialectica in ijs periculum facere solet, quæque philosophia cognoscit. lib. 1. Metaph. c. 2.

Dialecticus nullum certum genus habet in quo quasi in subiecto sibi proprio versetur: nec villa in re demonstrationes adhibet: neque talis est artifex, qui omnium rerum considerationem suscipiat. lib. 1. de Reprehens. Sophist. c. 11.

Dialectica ad tria conducitur, quorum primum exercitatio est. Alterum congressus & colloquia: Tertium philosophiæ scientia. lib. 1. Top. cap. 2.

ΑΡΟΡΗΤΗΣΟΜΑΤΑ

Antisthenes dicere solebat, Contradictentem doceri oportere, non contradicendo compescere. Dialecticæ igitur, si docendi ratio est, artis fines transgrediuntur, qui tantum rixantur. Nam neque infans, si vicissim insanat, aliquis medebitur. Stobæus serm. 80.

Diogenes, quicquid per se turpe non esset, id ne in publico quidem dicebat esse turpe. Hunc igitur in modum ratiocinabatur: Si prandere malum non est, nec in foro prandere malum est: sed prandere nihil mali est, ergo nec in foro prandere malum est. Hactenus tolerari poterat Cynicus syllogismus. Verum quis ferat similiter colligentem, exonerare ventrem, aut reddere lotium, aut habere rem cum vxore, aut exuere vestes, malum non est: ergo in publico malum non est? Probris viris vbi que placet verecundia. Laertius, lib. 9.

Zeno Dialecticorum artes iustis mensuris comparabat, quæ non triticum, nec aliud quidpiam alicuius pretii, sed paleas & sterora metiuntur. Stob. serm. 80.

Idem, Rhetoricam palmæ, Dialecticam autem pugno similem esse dicebat, eo quod latius loquerentur, Rhetores, Dialectici autem compressius. Cicero lib. 2. de Finib. Et Orat. de Brut. Quint. lib. 2. cap. 21.

Idem, quum iam in artibus non vulgariter profecisset, attamen in Dialecticis plurimum exercere se ipsum præcipue voluit. Verum cum pecunia, vt satis faceret præceptorum Dialecticæ, desisset: clam per posticum in auditorium Ptolemonis professoris eius artis irrepit, vt legentem audiret, quem dum Polemon forte vidisset: Sat videro, inquit, te furari ea dogmata, vt aliis postea merce de vendas. Laudandum est Zenonis ardens ad Dialecticæ studium, in qua ad eum profecit, vt multa etiam arti adiecerit. Vnde Laert. libro 7. capite 1.

Idem, quum illi Dialecticus quidam in sermone, quem illi præcipue, id est metentem appellat, ostendisset septem species Dialecticæ: rogauit, quantum peteret mercedis a discipulis? potestati est

centum nummos, dedit ducentos. Tanta erat in hoc Dialecticæ cupiditas. Laert. l. 4. c. 1.

Chrysippus ad Dialecticum quendam, Cleanthes in sophismatibus obstrepentem: Define, inquit, serua in pertinentibus auocare: sed nobis iunioribus ista proposita sapientissimus, Dialecticæ studium magis spectantem exercitatione indigentes, quam senes grauios, quibus

Laert. l. 7. c. 3.

Arceflaus Dialecticos aiebat similes esse ludæis non sine delectatione decipiuntur. Stob. serm. 80.

Carnades Dialecticam inquit quibat Polypos similes nim Polypus cyrros suos auditos deuorat: ita Dialecticæ riores factos, suas quoque opiniones refutant. Stobæus

Ariston eos qui Dialecticæ studium profunde tractant edentibus similes esse dicebat: qui propter exigentiam circa crassas plurimas occupantur. Stob. serm. 80.

Cleanthes interrogatus, cur inter veteres cum in sophia essent, plures tamen quam vnus clarioribus respondit, tuæ quidem res ipsa exercebatur: multum bis est discipatio. idem.

Theocritus ad Dialecticum quendam acriter de respondente istud Homeri repetit:

Quis vnum pererat inter homines, desipit, Demonax ad Agathoclem Peripateticum tacite tantum & primum esse Dialecticorum: Si solus, inquit, esse potest? ille primus, qui solus? Erasim. lib. 3. apoph.

SIMILITVDINE.

Augustini, tanquam si quispiam dare volens mandandi, monere, non esse leuandum pedem posteriorum fuerit priorem: deinde minutim, quem admodum & populum cardines oportet mouere, describit: nec aliter ambulari potest, sed facilius homines habulant, quam animaduertunt, cum faciunt, aut incedunt: Qui autem ambulare non possunt, multo magis quæ nec experiendo possunt attendere. Itaque plerumque geniosius videt, non esse ratam conclusionem, quam capit, tardus autem non eam videt, sed multo magis præcipitur. lib. 3. c. 37. de doctrina Christiana.

Ambrosii, omnem heretici vim venenorum Dialecticæ arte constituunt, quæ philosophorum sententias astruendi vim habere, sed studium destruendi: sed magis complicitur Deo saluum facere populum suum: Deum in simplici fidei est, non in contentione sententiæ ad Gratianum. c. 1.

Aristonem, vt viarum luttum inquit cum firalios contententes proferunt: Sic Dialectica, cum parum proficit, in contentione incuitos adoritur. Apud Stobæum serm. 80.

Ut anacatum telæ subtiles licet sint, plane tacta, in Dialecticæ bus inutilis: Sic Dialectici licet subtiliter de rebus disputent, tamen nisi fucum ostendunt. Apud Stob. serm. 80.

Carnades, quem admodum polypus cyrros suos deuorat: Ita Dialecticus doctior factus, suas quoque opiniones

lib. 9.

Clistomachi, quem admodum Luna crescens ac ratione temporis se, mutat: sic Dialecticus mutat, concedendo se fecit. ibid.

Thriueri, Grammaticus, qui Dialecticam in notis fistula, quæ articulis aut notis caret. In apoph. 121.

Dialecticus, qui res nescit, in anior Mulico, qui notis calamo

lis discrimina numerat, & carminum materiam decidit

Vt cementarii fabri ad perpendicularum, ita opor

mus ad amulum Dialecticam. In apoph. 139.

Vide Disputatio.

Dies.

DEFINITIO ET ETYMOLOGIA

Dies, ἡμετέρα, ἡμέρα, est præsentia Solis, quæ sic sicut nox, tot sub terris. Isidor. Origin. lib. 1. cap. 1. Iom, dies, lux diei: spatium viginti quatuor horarum, quod a vespera usque ad sequentis diei vesperam pertinet. Hebræorum. In plurali numero Iameth. Dies, Dies, V. antepen. Iomam, dies continuus. Psal. 1. c. 2. 4. Longa dies, id est, longum tempus. Dies continens sequentem diuiditur in multas partes. 1. media continens 2. Gallicinium. Contincinium. 4. Diluculum. 5. Matutinum. 6. Occiduum tempus. 8. Diei nouissimum tempus.